

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/79/2022
Identifikačné číslo spisu:	6721011630
Dátum vydania rozhodnutia:	24.04.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Patrik Príbelský
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6721011630.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Emila Klemaníča na neverejnom zasadnutí konanom 24. apríla 2024 v Bratislave v trestnej veci obvineného J. F. pre zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a) Trestného zákona a iné, o dovolaní obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 4To/21/2022, z 24. marca 2022 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného J. F. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Zvolen, sp. zn. 3T/174/2021, z 26. januára 2022 bol obvinený J. F. uznaný za vinného zo spáchania v bode 1/ rozsudku zo zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 odsek 1 písmeno b) Trestného zákona a v bode 2/ rozsudku z prečinu útoku na verejného činiteľa podľa § 324 odsek 1 písmeno a), odsek 2 Trestného zákona s poukazom na § 138 písmeno a) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

1) od presne nezistenej doby dňa 12.9.2021 do 18.55 h dňa 14.9.2021, v O., časť J., v blízkosti rodinného domu s popisným číslom XXX, vedľa oporného kamenného múru pri miestnej komunikácii, si bez povolenia zadovážil a následne bez povolenia prechovával útočný ručný reakčný granát, iniciovaný pri dopade, vzor 34, československej výroby, pochádzajúci z obdobia II. svetovej vojny, s dopravnou poistkou, vrhovou poistkou a plombou, ktorého hmotnosť (cca 340 g) vykazuje znaky kompletného ostrého granátu, nezisteného výrobného čísla i napriek tomu, že uvedená výbušnina podlieha povolovaciemu konaniu a evidenčnej povinnosti v zmysle príslušných ustanovení zákona č. 58/2014 Z. z. o výbušninách, výbušných predmetoch a munícii v platnom znení, pričom uvedený granát bol zaistený pri vykonávaní obhliadky miesta činu 14. 9. 2021 pri stĺpe verejného osvetlenia oproti rodinného domu v obci O., časť J. č. XXX,

2) dňa 14.9.2021 v čase medzi 18.39 h až 18.55 h v O., časť J., na miestnej asfaltovej komunikácii, v blízkosti rodinného domu č. XXX nerešpektoval pokyny a výzvy dávané hliadkou OO PZ Hriňová v zložení veliteľ hliadky nstržm. P. O. a člen hliadky ppráp. P. O. a v úmysle pôsobiť na výkon právomoci

verejného činiteľa pri tom ako v ruke držal útočný ručný reakčný granát, iniciovaný pri dopade vzor 34, československej výroby, pochádzajúci z obdobia II. svetovej vojny, ktorého hmotnosť (cca 340 g) vykazuje znaky kompletného ostrého granátu, sa týmto členom hliadky vyhrážal slovami: „zahryznem do toho granátu a odjem to tu všetko“, na čo začali príslušníci hliadky OO PZ Hriňová spoločne ustupovať a prešli za služobné vozidlo, počas toho ho opakovane slovne vyzývali, že má ostať stáť a má granát položiť na zem, čo on nerešpektoval a naďalej ku nim pristupoval so slovami: „odpálím to, nemám čo stratiť“, čím takto svojim konaním pôsobil na výkon právomoci verejného činiteľa a vzbudil u členov hliadky nstržm. P. O., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom O. O. XXXX, O. a ppráp. P. O., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom B. V. XXXX, O., obavu o ich život a zdravie.

Za to mu bol uložený podľa § 295 ods. 1 s použitím § 37 písm. h), m), § 38 ods. 4, § 39 ods. 2 písm. c), § 41 ods. 1, 2, § 49 ods. 2 Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 3 roky, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 73 ods. 2 písm. a), d) Trestného zákona mu bolo zároveň uložené ochranné protialkoholické liečenie ústavnou formou.

Na základe odvolania obvineného rozhodoval vo veci Krajský súd v Banskej Bystrici. Ten rozsudkom, sp. zn. 4To/21/2022, z 24. marca 2022 podľa § 321 ods. 1 písm. d), písm. e), ods. 3 Trestného poriadku zrušil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o vine v bode 1/ a celý výrok o treste.

Rozhodujúc podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku uznal obvineného J. F. za vinného v bode 1/ napadnutého rozsudku na tom istom skutkovom základe, ako je uvedený v rozsudku, zo zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Za to mu podľa § 295 ods. 1 s použitím § 37 písm. h), m), § 38 ods. 4, § 39 ods. 3 písm. e), § 41 ods. 1, 2, § 49 ods. 2 Trestného zákona uložil úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 1 rok. Na výkon tohto trestu ho podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Ostatné výroky napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa zostali nezmenené.

Obvinený J. F. podal prostredníctvom obhajcu proti rozsudku odvolacieho súdu dovolanie, a to s poukazom na údajné naplnenie dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku [rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť].

V dovolaní uviedol, že tvrdený dovolací dôvod zakladá viacero pochybení súdov prvého i druhého stupňa a s poukazom na § 374 ods. 3 Trestného poriadku uplatňuje ako dovolací dôvod aj konanie na súde prvého stupňa. Má za to, že oba konajúce sudy sa nevysporiadali so všetkými argumentmi obhajoby a neprihliadli na tvrdenia uvedené v rámci obhajoby, v dôsledku čoho mu bol uložený aj neprimerane prísny trest. Hoci mu bol odvolacím súdom trest ukladaný pod dolnú hranicu trestnej sadzby v zmysle § 39 Trestného zákona, aj tak ho považuje za neprimerane prísny.

Oba skutky považuje za nesprávne právne kvalifikované, pričom nenapáda správnosť zisteného skutkového stavu.

Poukázal na nesprávnu právnu kvalifikáciu vo vzťahu k obom skutkom a považuje ju za nespravodlivú. Odvolací súd dostatočne neprihliadal, ani sa nevysporiadal s jeho odvolacími argumentami. V odôvodnení síce uvádza svoje úvahy, ktorými sa mal spravovať, no tieto podľa obvineného nie sú celkom správne. Už v skutkovej vete súdu prvého stupňa sa vyskytuje viacero nezrovnalostí, ktoré majú vplyv na správne právne posúdenie celej veci. Absentuje v nej logické odôvodnenie príčinnej súvislosti medzi jeho osobou a konaním naplňujúcim znaky trestných činov, ktoré sa mu kládli za vinu. Podľa jeho názoru nedošlo k naplneniu ani jedného z trestných činov, z ktorých bol uznaný za vinného.

Vo vzťahu k výroku v bode 1/ rozsudku súdu prvého stupňa poukázal na zrejмый nesúlad medzi vymedzením konania a jeho právnu kvalifikáciou ako trestného činu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami. V bode 1/ skutkovej vety sa uvádza, že bez povolenia prechovával hromadne účinnú zbraň. K tomuto konaniu však z jeho strany nemohlo dôjsť. Granát si vedome a úmyselne

nezadovážil a úmysel mu nebol ani preukázaný. Granát chcel odovzdať a ako človeku bez právneho vzdelaniu mu prišlo normálne, že ho odovzdá zasahujúcej hliadke polície. Skutočnosť, že granát odhodil, je potvrdená aj výpoveďami členov policajnej hliadky. Tí mali privolať pyrotechnikov.

Tiež skutkovú vetu trestného činu útoku na verejného činiteľa považuje za rozpornú so zisteným skutkovým stavom. Zo znenia skutku, ani zo zabezpečených dôkazov, nie je zrejmé, či sa mal vyhrážať usmrtením, ublížením na zdraví alebo spôsobením malej škody v úmysle pôsobiť na výkon právomoci verejného činiteľa. Navyše k incidentu vôbec nemuselo prísť v súvislosti s výkonom právomoci verejného činiteľa. Opísaný incident sa mohol odohrať medzi akýmkoľvek osobami nachádzajúcimi sa na mieste činu. Nebolo preukázané, že by akúkoľvek vyhrážku adresoval príslušníkom policajnej hliadky. Nebol preukázaný úmysel pôsobiť na výkon právomoci verejného činiteľa a je otázne, či bol riadne a zákonne vykonaný služobný zákrok. Nesúhlasí s použitím ustanovenia § 324 ods. 2 Trestného zákona ako kvalifikovanej skutkovej podstaty. Skutočnosť, že bol na mieste činu prítomný granát, ešte nemôže znamenať, že bol čin spáchaný so zbraňou. Aj odvolací súd poukázal v odôvodnení na to, že po odchode jeho bývalej manželky už bol pobyt policajnej hliadky na mieste činu irelevantný a neadekvátny a došlo z ich strany k vyprovokovaniu toho, aby sa on začal dopúšťať trestnej činnosti.

Uvedené skutočnosti mali byť pretavené dôslednejšie aj do výroku rozhodnutia a prichádzalo do úvahy aj jeho oslobodenie spod obžaloby.

Navrhol preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že rozsudkom krajského súdu bol porušený zákon, a to v jeho neprospech. Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zároveň navrhol, aby bol zrušený rozsudok súdu prvého i druhého stupňa a aby najvyšší súd prikázal podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku príslušnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu vec znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu sa využívajúc svoje právo podľa § 376 Trestného poriadku vyjadrila aj prokurátorka. Tá uviedla, že rozsudok krajského súdu považuje za vecne správny a zákonný a obvineným tvrdený dôvod dovolania naplnený nebol. Navrhla preto, dovolací súd podľa § 382 písm. b) Trestného poriadku uznesením dovolanie obvineného odmietol.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní obvineného skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a tiež, že obvinený pred jeho podaním využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku). Najvyšší súd po splnení vyššie vymedzenej formálnej prieskumnej povinnosti zistil, že dovolanie obvineného je treba odmietnuť ako nedôvodné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, nakoľko je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 a nasl. Trestného poriadku.

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku, pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná

inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie odvolanie“.

Čo sa týka viazanosti dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku k tomu treba poznamenať, že táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Zjednodušene povedané, podstatné sú vecné argumenty uplatnené dovolaťom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku.

Z toho vyplýva, že v prípade, ak chybám vytýkaným v dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Trestného poriadku nezodpovedá dovolaťom označený dôvod dovolania podľa § 371 Trestného poriadku a ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolaťom v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku.

Ak ale dovolací súd zistí chybu rozhodnutia alebo konania, vecne špecifikovanú dovolaťom podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku, ktorej pri jej správnej právnej (procesnej) kvalifikácii zodpovedá iný právne uplatniteľný dôvod dovolania, než ktorý dovolať uviedol v dovolaní v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku, dovolací súd dovolaniu vyhovie postupom podľa § 386 a nasledujúcich ustanovení Trestného poriadku a zistenú chybu vo výroku svojho rozsudku podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu (viď k tomu bližšie uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 2Tdo/30/2011, zo 16. augusta 2011, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 120/2012).

S poukazom na uvedené preto najvyšší súd dovolacie námietky obvineného v časti smerujúcej k nedostatočnému odôvodneniu rozhodnutí súdov oboch stupňov subsumoval v ďalšom pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

K dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu.

Obvinený vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku argumentoval v podstate námietkou nedostatočného odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu, ktorý nenapravil ním vytýkané pochybenia súdu prvého stupňa.

Právo na obhajobu tak, ako je zakotvené v článku 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v článku 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd i v článku 6 ods. 3 písm. b), písm. c), písm. d) Dohovoru a v neposlednom rade v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku treba chápať ako vytvorenie podmienok pre úplné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov, činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože aj bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu, je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia.

Jednou zo základných zásad trestného konania je aj zásada práva na obhajobu, vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Právo na obhajobu je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a tiež v čl. 6 ods. 3 písm. b), písm. c), písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a

práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia.

Zásada práva na obhajobu vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Podľa názoru dovolacieho súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

V úzkej spojitosti s právom na obhajobu treba vnímať právo strany na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia spočíva v troch nasledujúcich a vzájomne sa dopĺňujúcich rovinách:

- a) je korelátom práva účastníka konania prednášať návrhy, argumenty a námietky, aby na tieto dostal od súdu náležitú odpoveď,
- b) predstavuje jednu zo záruk, že „výkon spravodlivosti“ (justice in procedural effect, resp. justice in action) nie je arbitrárny (svojvoľný), nepriehľadný a že rozhodovanie verejnej moci je kontrolované verejnosťou,
- c) vytvára predpoklad pre účinné uplatnenie opravných prostriedkov, ktoré má strana konania k dispozícii.

Napriek nespornému významu vyššie rozvedeného práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia nejde o právo absolútne. Povinnosť súdu odôvodniť svoje rozhodnutie nemožno interpretovať v tom zmysle, že by zahŕňalo podrobnú odpoveď na každý argument strany konania (Van de Hurk v. Holandsko, resp. Ruiz Torija v. Španielsko).

Podstatou práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia je povinnosť súdu vyhodnotiť a v odôvodení rozhodnutia zareagovať na hlavné námietky účastníka konania (Donadze v. Gruzínsko) a riadne posúdiť tvrdenia, argumenty a dôkazy predložené stranou konania (opätovne vid' napr. Van de Hurk v. Holandsko). Na podklade takéhoto postupu súdu je následne možné kvalifikovaným spôsobom posúdiť, či bolo konanie ako celok spravodlivé. Mlčanie odvolacieho súdu ohľadom zákonnosti odmietnutia vykonania dôkazov navrhnutých obvineným odporuje myšlienke spravodlivého procesu (Krasulya v. Rusko).

Jedným zo základných princípov trestného konania je nutnosť starostlivo a úplne popísať dôkazný postup, ktorý súčasne treba logicky a presvedčivo odôvodniť. Uvedenú požiadavku zakotvil

zákonodarca do sústavy nárokov na odôvodnenie rozsudku, a tak isto aj uznesenia, ktoré má povahu rozhodnutia vo veci samej. Preto nie je prípustné, aby odôvodnenie rozhodnutia, ktoré musí rešpektovať vyššie vymedzené kritériá, bolo založené na skutkových zisteniach, ktoré nie sú náležitým spôsobom odôvodnené, resp. primerane vysvetlené. Takéto rozhodnutia (ich odôvodnenie alebo absencia takéhoto odôvodnenia tam, kedy rozhodné skutočnosti v zásade musia byť odôvodnené) nie sú adhézne k určite zistenému skutkovému stavu vyjadrenému v odôvodnení dotknutého rozhodnutia. Za takéhoto procesného stavu ide o rozhodnutia, ktoré nerešpektujú požiadavky Trestného poriadku ako základného procesnoprávného predpisu upravujúceho trestné konanie. V konečnom dôsledku sa takéto rozhodnutie „posúva“ aj do protiústavnej polohy, a to najmä z hľadiska nároku trestne stíhaného obvineného na spravodlivé posúdenie jeho trestnej veci (ÚS 181/2000 - ČR). Napriek prezumpcii, že súd nie je povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy, platí, že musí o vznesených návrhoch na vykonanie dokazovania rozhodnúť a pokiaľ im nevyhoví, musí vo svojom rozhodnutí vysvetliť, z akých dôvodov navrhnuté dôkazy nevykoná, resp. prečo ich neprevzal ako základ svojich skutkových zistení (ÚS 413/2002 - ČR). Je vecou súdov nižšieho stupňa, ktoré dôkazy a v akej kvantite považujú za dostatočné na preukázanie skutkového stavu.

Zo strany odvolacieho súdu ide preto o otázku právnú, kedy by zistené pochybenie mohlo potenciálne zakladať dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (primerane pozri 1TdoV/6/2017). Pre dovolací súd je z pohľadu skúmania dodržania práva na obhajobu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku podstatným zistenie či sa súd prvého stupňa, alebo odvolací súd návrhom obvineného na vykonanie dokazovania zaoberali (t. j. či ho zaregistrovali) a súčasne uviedli aspoň stručné dôvody, na podklade ktorých sa takémuto návrhu rozhodli nevyhovieť.

Povinnosťou súdu prvého stupňa i odvolacieho súdu je rešpektovať ústavne garantované právo obvineného na obhajobu, z ktorého vyplýva požiadavka, aby sa konajúce súdy vysporiadali s námietkami odvolateľa, ktorými toto svoje právo realizuje (pre odvolací súd je táto povinnosť zvýraznená prostredníctvom článku 2 ods. 1 dodatkového protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd). Túto povinnosť konajúce súdy porušujú, ak ignorujú námietky odvolateľa voči dôkazom, na ktoré je v odsudzujúcom rozhodnutí poukazované ako na kľúčové pre tvrdené skutkové závery.

Výrok rozhodnutia sám o sebe totiž nestačí na to, aby naplnil požiadavku spravodlivého procesu, pretože z pohľadu obvineného je potrebné, aby bolo zrejmé, akými úvahami sa súd riadil, ako sa vysporiadal s dôkazmi a ktorá argumentácia bola pre súd presvedčivejšia a tvorí základ jeho rozhodnutia. Preto musí byť daný výrok náležite odôvodnený. Sprostredkovaným výsledkom je následne možnosť obvineného „skontrolovať“, ako sa súd vysporiadal s jeho argumentáciou a dôkazmi, čím získa obraz o výkone spravodlivosti, v „jej mene“ (Tatishvili v. Rusko). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia sa musí vysporiadať s relevantnými právnymi a skutkovými otázkami ako aj argumentami obvineného, ktoré sú podstatného právneho významu.

Ak ide o náležitý argument významný pre rozhodnutie, odpoveď naň musí byť nielen konkrétna, no navyše aj v zásade špecifická. Nakoľko platí predpoklad, že v zásade každý návrh obvineného je potrebné vnímať čo do významového hľadiska (pre obvineného) zvlášť citlivo, treba dodať, že v konaní vedenom pred profesionálnymi sudcami, obvineného chápanie jeho odsúdenia vychádza predovšetkým z dôvodov uvedených v súdnych rozhodnutiach. V takých prípadoch musia vnútroštátne súdy uviesť dostatočne jasne dôvody, na ktorých sa zakladajú ich rozhodnutia. Odôvodnené rozhodnutia tiež slúžia v dokazovaní stranám, ktoré boli vypočuté, a tým prispievajú k väčšej ochote prijať rozhodnutia o „ich“ strane. Okrem toho je povinnosťou súdu založiť svoje úvahy na objektívnych argumentoch a tiež chrániť právo na obhajobu. Rozsah povinnosti odôvodnenia závisí od povahy rozhodnutia a musí byť stanovený s ohľadom na okolnosti prípadu.

Na splnenie požiadavky na spravodlivý proces, obvinený a samozrejme aj verejnosť musia byť schopní pochopiť verdikt súdu, ktorý bol daný - to je zásadnou poistkou proti svojvôli (Taxquet v. Belgicko). V nadväznosti na to je úlohou súdu, aby sa jasným, právne korektným, no najmä zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými právnymi a skutkovými okolnosťami, ktoré tvoria podklad jeho

rozhodnutia z hľadiska právneho významu (IV. ÚS 14/07).

Vo vzťahu k danej veci potom možno skonštatovať, že žiadne skutočnosti, ktoré by napĺňali dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zistené neboli.

Okresný súd v odôvodnení svojho rozsudku na č. l. 6 - 7 uviedol, na základe akých dôkazov mal za preukázané, že obvinený spáchal trestné činy a tiež síce stručne, ale jasne a zrozumiteľne uviedol, prečo zvolil konkrétnu právnu kvalifikáciu. Zvlášť potom vo vzťahu k trestnému činu útoku na verejného činiteľa vysvetlil, prečo príslušníci hliadky Policajného zboru zostali na mieste činu a aj to, že vykonávali svoju právomoc. Je pravdou, že uvedené vysvetlenie určitým spôsobom „zahmlil“ krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku na č. l. 5, avšak vychádzajúc z premisy, že odôvodnenia rozhodnutí súdov oboch stupňov tvoria jeden celok, považuje najvyšší súd argumentáciu súdu prvého stupňa za vecne správnu, presvedčivú a dostačujúcu. Až na uvedenú výhradu, tak urobil vo svojom odôvodnení aj krajský súd. Nepopierateľný faktom však je, že policajná hliadka bola na miesto činu privolaná z dôvodu vyvolávania konfliktu s bývalou manželkou, obvinený bol pod vplyvom alkoholu. Následne po odchode bývalej manželky policajná hliadka z obavy, aby obvinený pod vplyvom alkoholu nepokračoval v protiprávnom konaní, na mieste zostala, a to až do príchodu ďalšej hliadky, ktorá ju mala vystriedať. Hliadka teda naďalej vykonávala svoju právomoc a hodlala vykonávať preverovanie. A práve z tohto dôvodu sa členom hliadky začal obvinený s granátom v ruke vyhrážať tak, ako je to uvedené v odôvodnení rozsudku súdu prvého stupňa.

Z uvedeného potom vyplýva, že v trestnej veci obvineného nemožno dospieť k záveru o tom, že by bol naplnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a teda že by bolo porušené právo na obhajobu zásadným spôsobom.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať, ani meniť.

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu, je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 Trestného zákona - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasl. Trestného zákona) a pod.

Ako z citovaného ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, tak aj z inštitútu dovolania je zrejmé, že trestné konanie je v zásade dvojinstančné. Inak povedané, dovolací súd je viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili súdy nižšej inštancie. Rovnako nie je oprávnený posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré z dokazovania skôr vo veci konajúce a rozhodujúce súdy vyvodili a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu. Preto platí, že vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, no nikdy nie námietky skutkové.

Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať (dokazovanie tu právna úprava pripúšťa len celkom výnimočne a v značne obmedzenom rozsahu, keď môže byť zamerané výlučne na to, aby mohlo byť rozhodnuté o dovolaní - viď § 379 ods. 2 Trestného poriadku). Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, alebo korigovať len odvolací súd (v zmysle druhej vety § 317 ods. 1 Trestného poriadku však nie obligatórne). Dovolací súd nie je možné chápať ako druhú, „odvolaciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu nižšieho stupňa.

Dovolací súd obvinenému pripomína, že právomoc dovolacieho súdu je v prípade dovolania podaného oprávnenou osobou uvedenom v § 369 ods. 2 Trestného poriadku striktno ohraničená dôvodmi dovolania len podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku (prvá veta v odseku 2 § 369 Trestného poriadku) a pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (tento prípad), navyiac vetou za bodkočiarkou - „správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť“. Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že dovolací súd nemôže už v tretej inštancii opätovne hodnotiť dôkazy, a tak (ako sa to domáha dovolateľ) dokonca dospieť k iným, nepochybne skutkovým záverom, spočívajúcim v tom či boli, resp. neboli konaním uvedeným v skutkovej vete obžaloby naplnené všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu. Hodnotenie dôkazov a vyvodenie z toho právnych záverov je celkom nepochybne kategóriou procesného práva - § 2 ods. 12 Trestného poriadku.

Je potom bez významu, či dospeli skôr konajúce a rozhodujúce súdy pri použití ich zákonom zverenej povinnosti tak, ako je táto vymedzená v § 2 ods. 12 Trestného poriadku k záverom markantne odlišným od tých, ktoré v podanom dovolaní predkladá subjekt podávajúcí dovolanie.

Ustálenie záveru o naplnení, či nenaplnení znakov skutkovej podstaty trestného činu vždy podlieha rozboru dôkaznej situácie a okolností prípadu, pričom postup podľa § 119 ods. 1 Trestného poriadku (čo je tak isto kategória procesného práva) ukladá povinnosť dokazovať v trestnom konaní najmä

- a) či sa stal skutok a či má znaky trestného činu,
- b) kto tento skutok spáchal a z akých pohnútok,
- c) závažnosť činu vrátane príčin a podmienok jeho spáchania,
- d) osobné pomery páchatel'a v rozsahu potrebnom na určenie druhu a výmery trestu a uloženie ochranného opatrenia a iné rozhodnutia,
- e) následok a výšku škody spôsobenú trestným činom,
- f) príjmy z trestnej činnosti a prostriedky na jej spáchanie, ich umiestnenie, povahu, stav a cenu.

Najvyšší súd preto pripomína, že v prípade podania dovolania obvineným nie je odvolacím súdom a má doslova zakázané opätovne skúmať a meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku a v rámci toho prehodnocovať vykonané dôkazy a vyslovovať iné skutkové závery ako súd prvej a súd druhej inštancie - vid' veta za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Dovolacia argumentácia obvineného vo vzťahu k tomuto dovolaciemu dôvodu oscilovala predovšetkým „okolo“ nesprávneho vyhodnotenia dôkazov, nedostatočných skutkových zistení, nedostatočného zistenia subjektívnej stránky skutkových podstat trestnej činnosti, čo sa podľa neho pretavilo do nesprávnej právnej kvalifikácie a uloženia trestu, ktorý v dôsledku toho vôbec nemal byť uložený, pretože sa o trestnú činnosť nejednalo (nebola mu preukázaná).

Pre dovolací súd je potom v zmysle uvedeného kľúčovým skutkové zistenie, podľa ktorého obvinený J. F. spáchal stíhané trestné činy tak, ako je uvedené v rozsudku súdu prvého stupňa, následne vo vzťahu k právnej kvalifikácii skutku č. 1/ modifikovaného rozsudkom odvolacieho súdu.

Popísanému skutkovému stavu plne zodpovedá aj právny záver vyjadrený v posúdení konania obvineného ako zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a) Trestného zákona (skutok č. 1/) a prečinu útoku na verejného činiteľa podľa § 324 ods. 1 písm. a), ods. 2 s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona (skutok č. 2/). Použitú právnu kvalifikáciu podľa citovaných ustanovení odôvodňujú všetky skutkové okolnosti, ktoré sú v popise skutku zahrnuté a ktoré vyjadrujú naplnenie príslušných znakov skutkovej podstaty označených trestných činov.

Vo vzťahu ku skutku č. 1/ je možné uviesť, že obvinený prechovával ručný granát, ktorý si bez zákonného povolenia zadovážil a následne uschovaný prechovával pri stĺpe verejného osvetlenia oproti rodinnému domu v obci O.. Obvinený vedel, že sa jedná o ručný granát (čo ani nepoprel), na prechovávanie ktorého nemá riadne oprávnenie, konal teda úmyselne. I keď „hromadne účinná zbraň“ nie je legálne definovaná v žiadnom právnom predpise, možno granát za takúto zbraň považovať. Formálne je síce reakčný útočný ručný granát subsumovateľný pod pojem výbušnina v zmysle zákona č. 58/2014 Z. z., avšak z povahy jeho určenia je zrejmé, že je zameraný na spôsobenie žiadaného ničivého, devastačného účinku, vrátane usmrtenia ľudí, poškodenia zdravia a majetku. Explozívny účinok granátu je teda primárne zameraný na spôsobenie smrti a ťažkých porúch zdravia viacerých osôb. V zmysle Trestného zákona ide o predmet, ktorým možno urobiť útok proti telu dôraznejším, a teda ide o zbraň v zmysle § 122 ods. 3 Trestného zákona. Pre potreby Trestného zákona je možné ručný granát zároveň považovať za hromadne účinnú zbraň v zmysle § 295 ods. 1 Trestného zákona, na ktorej držbu a prechovávanie sa vyžaduje zvlášť povolenie. Uvedený ručný granát mal zároveň obvinený vo svojej moci - mal ho ukrytý pre potreby ďalšej dispozície - teda ho prechovával. Bez povolenia úmyselne prechovával hromadne účinnú zbraň, čím naplnil všetky znaky skutkovej podstaty zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a) Trestného zákona.

Zároveň sa držiac v ruke útočný granát (zbraň) úmyselne vyhrážal členom policajnej hliadky usmrtením, resp. ublížením na zdraví slovami nevyvolávajúcimi pochybnosti o jeho zámere, a to v úmysle pôsobiť na výkon ich právomoci ako verejných činiteľov, čím zároveň vzbudil u členov hliadky obavu o ich život a zdravie. Uvedené konanie napĺňa znaky skutkovej podstaty prečinu útoku na verejného činiteľa podľa § 324 ods. 1 písm. a), ods. 2 s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona.

Z uvedeného vyplýva, že v trestnej veci obvineného nemožno dospieť k záveru o tom, že by bol naplnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, a preto dovolaciu argumentáciu obvineného najvyšší súd odmietol ako zjavne nedôvodnú.

Vo vzťahu k argumentácii obvineného, že mu bol uložený trest neprimerane prísny, musí najvyšší súd uviesť, že sa jedná o čisto subjektívne presvedčenie obvineného, ktoré nenapĺňa žiaden z relevantných dovolacích dôvodov. Napokon, ako sám uvádza, toto presvedčenie je založené primárne na tom, že mu

podľa neho nemal byť uložený žiaden trest, pretože mu nebolo spáchanie trestnej činnosti podľa jeho názoru riadne preukázané.

Pokiaľ sa niektorými z dovolacích námietok obvineného najvyšší súd naprieč svojím rozhodnutím bližšie nezaoberal, bolo tomu tak z dôvodu, že boli zo strany súdov nižších inštancií dostatočne zodpovedané .

Nakoľko najvyšší súd s poukazom na vyššie konštatované nezistil naplnenie dôvodov dovolania namietaných obvineným, rozhodol v konečnom dôsledku tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.